

Womhaj Bóh!

Czisko 20.
16. meje.

Lětnik 7.
1897.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy šobotu w Esmolerjez knihiczišcežerni w Budyschinje a šu tam dostacž sa šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

Njedzela Cantate.

Jafuba 1, 13—18.

Pohladaj na rjany róžowy kětk. Na nim widzišich krasne róže, ale hałošy šu polne wótrnych černjow a róža je kaž s černjow wurostła. Čłowška dušcha ma tež kaž róža sa šwojeho Boha w pobožnoscezi a čzištoscezi kčžecž. Šdžez pak šo to stanje, tam šo tež wona se šamnych černi na kčžew po nēcžim wudobudže a tute černje šu špytowanja. Špytowanja šu nětko wšchelateho wašchnja. Šiob bydlešche w šamym šbožu, ale kaž po nalětnim nózny mjeršnyju s mjehkeje kwětki jene kčženicžko po druhim wotpadnje, hacž tu čzišče nahe štwjelzo šteji, tak šo jemu jene po druhim wša, hacž na rospadankach šwojeho něhdušcheho šboža plakašche. Na druhich šo šašo druga czeža wali, kotruž lědma pšchenješeja. Šchtó nětko tajke špytowanja šcezele a na čłowške ramjo položi? Wny wěny, šo je to Boža ruka, kiž pak s molom tež kóžde czerpjenje wotwaži, šo na kóždeho runje tak wjele pšchindže, kaž je sa jeho dušche šbožnoscež šlužomne, a hdyž šo čłowjek pšchi wotwaženju hušto pšcheglada pak s dobrej wolu pak s njewjedženjom, Boža waha nikomu ani wlošt czerpjenja wjazy njepšchidželi, hacž je dobre.

Našche dženšnišche šłowo pak na druge špytowanje pokasuje, mjenujzy na čželne wabjenje šleho lóšhta. Wjele jich je, kotřiž se šłódkim jedom šebi šawdadža, ale tych je wjazy, kotřiž w tajkim špytowanju padnu. Nětko w nuyš a hubjenštwje a pod Božim huěnom ležo šo šamolwjeja

a winu wot šo wotštorčicž pytaju a wudawaju: Bóh je mje špytował. Wón je wšcho štworil, wón je tež moju wolu tajku šłabu štworil, šo s nej wobštacž njemóžach; wón šo runa kralej, kiž by drjewjany mjecz wojatej dał a jeho do krawawneje bitwy pošłal; je dživ, hdyž wojak wobštacž njemóže. Duž je we wščem Bóh wina. Tola tole je hubjene šamolwjenje. „Ty njedyrbišch prajicž: Bóh je mje šawjedł; pšchetož Bóh njepotrjeba žaneho bješbóžneho.“ (Sir. 15, 12.) „Nječ žadny, hdyž budže špytowany, njerjetnje: Ja budu wot Boha špytowany. Pšchetož Bóh njeje špytował k štemu, tak šo čłowjeka s dobrej wolu do šleho wjedže; wón nikoho nješpytuje.“

Alle s wotkal dha nětko to špytowanje šleho lóšhta? „Kóždy budže špytowany, hdyž wón šam wot šwojeho lóšhta budže cžehnjeny a wabjeny.“ Tutón lóšcht je do čłowjeka pšchischol pšches hrěšchny pad. Šo wón w naš je, ša to my nicžo njemóžemy. Šo křudeho myšlicžka pšcheleczi: kač by bylo, hdy bych s bohateho bližičeho doma šebi něšcto wšal a tak ša křótki cžaž šo wobohacžil, ša to wón nicžo njemóže; runje kaž tež najlěpšchi hošpodač temu wobaracž njemóže, šo ptacžł w šwojim pšyku abo wětr se šwojej mozu černjowe a wóštowe šymješcho na jeho rolu njedonješe. Tola pak pšchezo bješ winy njewoštanje. Šdyž hošpodač mjenujzy wóšty a černje roscž widži a šo džela boji, je šwtorhacž, tajkeho „njerodu“ mjenujemy a tu šo jeho wina šapocžnje. A pola čłowjeka šo hušto dopjelni, šchtož dženšnišche šłowo praji: „Šdyž tón lóšcht je podjač, porodži hrěch.“ Graje-li čłowjek

ſ tym loſchtom a njeſtupa jemu ſe wiſhej mozu napſhecziwo, ale czi ni jemu to derje, tajki loſcht w ſwojich myſlach noſhec, loſcht po neczim wjazy a wjazy mozy nadobudze, hacz je ſkoncznje czlowjek do hręcha ſwolil a tu je ſo jeho wina ſapoczala. Ptaczł na ſornjeſchka pod koſydlom loſchtuje hlada a ſ jeneje halzki na druhu leta a ſebi njeſweri na ſornjatka, doniz tola ſkoncznje zadoſcz bojoſcz njeſchewinje a ptaczł ſornjeſchko njeſbėhuje a je popadnjeny. D hdy budziſche tola radſcho na męſcze prjecz ſleczał byl! Nunje na to ſame waſchuje pſchewinje loſcht czlowjeka, ſo do hręcha ſwoli. A to je czlowiſka wina. „Hręch pał, hdyz je doſonjany, porodzi ſmjercz.“ Shtoz ſo borsy ſwojeho pada dohlada, kaž Petr a David a druſy, ton „ptaczerjej ſ hele, kiž naſche duſche loji“ pſches wernu pokutu wuczekuje; hdyz pał pokuta wuwotanje, tehdy ſo hręch doſonja, czlowjek pſchezo hlubje a hlubje do hręſchneho žiwjenja ſapaduje, hacz jeho žolny hręcha pſchitrywaju a jeho woczko ſo wjazy ł ſkoncznym pruham Bozeje huady pſchedobycz njemozė. Hręch je doſonjany a porodzi ſmjercz. Helſte zahle ſwjaſki wija ſo na poſledku wokolo tajkeho, kiž loſchtej wot wiſheho ſpoczatka napſhecziwo ſtal njeje; pſchetoz hręch je najpriodzy mjehka žida, kiž czlowjeka pſchicz wudawa a jemu derje czi ni, potom fruty rjemien, kiž jeho wuwjaſuje a na poſledku zehliwe zeleſo, kiž jeho na węcne czwiluje.

Tola Bóh tał niſoho njeſpytuje. Wjele bóle wot Boha wiſcho wuſhadza.

„Wiſchitón dobry a doſonjany dar pſchiúdze ſ wyſokofcze dele wot wótza teho ſwětla, pola kotrehoz njeje žane wotmėnjenje ani wobroczenie teje ſwětloſcze a czėmnoſcze.“ Boze ſwětlo pał je jeho huada a ta nam pſchezo ſwęczi. Szlonzo tez pſchezo ſwęczi, tola pał ſo ſemja wiſchėdnie po polozhy wot ſlonza wotwobroczi, ſo tutu polozhu žana ſkonczna pruha njewobſwětli, tez kryje ſo ſemja czaſto pſched ſlonzom ſ tołſtymi mróczelemi. Nunje tał tez czlowjek pſched Bozej huadu czeła, ale Boža huada njeſcheſtanje jeho pytačz. A tuta huada Boža jaſtara jeho ſe ſemſkimi darami, ſo kóžde leto ſ nowa plodam roſcz a ſrawicz dawa a ſ zyleje ſemje ſhotuje wulke kryte blido, ł kotremuz maja wiſchitzy pſchitup a ja kotrymz ſo wiſchitzy naſhczła. Ale Boža huada pyta pſchede wiſchėm czlowiſtu duſchu, pſchetoz „Bóh je naſ plodzil pſches ſlowo teje wernofcze, ſo bychmy czi prėniſchi byli jeho ſtworjenjom.“

Czi prėniſchi Božich ſtworjenjom mamy bycz. Pſches hręſchny pad drje bėſche czlowjek, ſa kónu wiſheho ſtworjenja ſtworjeny, wo wjele poniženy. W žanej ſmijizy njenadenžesč telko jėda, kaž w wutrobje padnjeneho czlowjeka, žadny wjeł nima tał torhaze ſuby, kaž czlowjek, kiž ſwojeho bližicheho na ſmjercz hidzi. Žadny rapał njemozė tał njedzakowny bycz, kaž je nękotrežkuliz dzečzo ſwojimaj ſtarſchimaj napſhecziwo. A tola, pſchi wiſchėch tnych naſchich hroſnoſczach je Boža huada w Khrystuſu ſo nad nami ſmilila, ſo ſmy jako jeho wumozeni hižo tu czi prėniſchi wiſheho ſtworjenja. Njeje to huada wot Boha? A tuta huada doſaha hacz do węcnoſcze. Žandželjo ſu ſlužomni duchojo, ale czlowjek, kiž je w Bozej huadze wumrjel a ſ Khrystuſom czerpil, budze w njebeſkim Edenje ſ nim knjezicz. D ſbóžna Boža huada. Cantate: to je Spėwajcze temu Knjeſej nowy khėrluſch, pſchetoz won czi ni dżiwy. Hamjen!

S. Aſchižan=Godziſki.

Wiſchepuz a rnczer.

(Pofracžowanje.)

Tez czi druſy ſtanychu a dzechu ſ czežkej wutrobu domoj, hdzež ſo wiſchitzy, ſu powjeſcz wuſchawſchawſchi, ſtróžichu a nabojuachu. Na druge ranje wjedzachu hižo wiſchitzy w męſcze: Mór pſchiúdze!

Slaj! dolho njetrajeſche, duž tu woprawdze bėſche.

S wuſkich, ſtuchlych dworow, ſ njerjada a nječziſtoſcze na haſach wuſhadzeſche tale ſtraſchna, hroſna khodojta, a ſuže ſo najpriedy do ſtuchlych khėžkow, w kotrych męjeſche khudoba ſwoju domowinu, hdzež bėſchtaj hlód a tradanje mórej hižo wopory pſchihotowaloj. Dajo a morjo kroczeſche tale hroſna, ſtraſchna khoroſcz ſ doma do domu, wiſchudžom ſmjercz a ſahubjenje, bėdnoſcz a nuſu ſawoſtajo. Poſdžiſcho ſalkapa „powſchitowne mręcze“ tez wo durje bohatty a woſobnych a dzeleſche tez tu žiwyh a moriwyh.

Ludžo ſadwėlowachu, njewjedzachu ſebi žaneje rady a bojachu ſo pſches mėru ſmjercze. Tehdy pytachu ludžo pomoz pſched ſmjertnej nuſu we wiſchėch móžnyh a njemóžnyh kuſlanſkich hrėdkach abo czwilowachu je ſurowym wječzenjom njewinowattyh ludži, dofelz bėſche ſo jim ſejdało, ſo ſu woni wina na wiſchėm domapytanju Božim. Powjedaeſche ſo, ſo ſu židža a kuſlarncze ſtudnje ſajėdoczili, ſo by ſe ſajėdočzenej wodu khoroſcz do czėlnych žilow pſchicłlo. Węcze doſcz je ſo ſe ſtudnjazej wodu huſto doſcz mór roſchėrjal; tola ludžo nad tym wina njebėchu, ale powſchitowna nječziſtoſcz w męſtach, wiſchelake ſhniwe hrėdki, kotrež ſo ſobu do wody idobowachu, ſwjedzichu hrėdki khoroſcze ſobu do wody, a tał ſo nękotrežkuli ſ wodu ſmjercze napi.

* * *

Na haſach palachu wiſchudze w zeleſnyh pónowjach męſchėnzu wowezeje ruty a kobluſoweho ſela; w domach a na dworach ſchėrjeſche ſo dym ſpaleneho jałorza, ſ kotrymz kóždy ſurowu khoroſcz ſahnacž ſpyta. A lėdma bėſche haptykarjej móžno, kóždeho ſpokojicz, kotryz chzyſche ſebi pola njecho tajke a podobne ſela naſupowacz. Wot ranja hacz do póſdneho wječzora ſtejachu pſched haptyku ludžo hacz won na torhoſczzo, a kóždy pſchėjeſche ſebi to, ſchtoz ſebi tez ſuſod žadaſche: mórſke ſelo, jałorz, kobluſ a wowežu rutu.

Bėſche wołal po męſcze wuwolał a to w mjenje męſchėžaniſeje rady, ſo ſu to te hrėdki, kotrež tehle hroſneho hoſcža najlėpie a najhėtijiſcho wuhnacž móža. Tez woſebity mórſki lėkar bėſche ſo wot męſchėžaniſeje rady pſchitajil, ſo by khornyh kupal, ſo by jim krej puſchczil, funki ſtajal abo lėkarſtowo ſapiſal a jich hewal ſaſtaral.

Kaž wiſchudze, tał bėſche tez do Arnoldez doma poſhmurjenoſcz ſo ſahydila. Staroſczimje wufuri Arnoldez macz wiſchėdnie wopjet wiſchė kucziki w domje ſe wiſchelakej ſelinu. Pſchepuſki knjeſ pał khodzeſche je ſwojimi wotrocžkami po wiſchėch ſkladach, kurjeſche tam je ſelinu a wotewrjeſche wofna a wofenzy, ſo móhl ſtrowy, czerſtwy powėtr ſaczahnycz a ſo by ſo tałle hroſna khoroſcz ſahnała. Bobožny bratr ſakub, kotryz wot teho czaſa ſem, hdzež bėchu jeho Arnoldez ludžo wopytali, kóždy męžaz na nękotre hodžinki ł Arnoldezom na wopyt pſchiúdze, bėſche zyly wal hojazyh ſelkow pſchinjeſł a woteúžo bėſche rjeł: „Staroſcz wo waſ, luby radny knjeze, a wo waſchu ſwójbu mje drje ton raſ prjedy hacz ſa ſchtyri nježele ſaſo ſem pſchiwjedze; pſchiúdu tu na nowy tndžen ſaſo pohladacz, a je-li wy mojeje pomozhy potrebacze, dha poſczelcze ke mni, ja pſchiúdu na męſcze!“ —

Wječz dnjom poſdžiſcho hrėdeſche pſchepuz w ſwojej piſaniſkej ſtwi a chzyſche runje na wulki pergament piſacz, ſo by ſebi tworzy ſkaſal. Tehdy pſchileczi ſuſod ſakub wołajo: „Wón tu je! na ſchewſkej haſy ſtaj dženka rano ſtary Marcžin a jeho mandželſka nahle wumrjeloj; w 11 hodžinach bėſche Marcžin hižo wuczėpil, a pſched pol hodžinu je jeho mandželſka wumrjela! Dwaj męſchėžaniſtaj wotrocžkaj ſtejitaj pſched durjemi; niſoho njepuſchczła won a nuſz, khiba mórſkeho lėkarja a noſcherjom.“

„Nętko budž nam Bóh huadny a ſmilny, ſuſodze!“ wotmolwi Arnoldez nan. „Se-li tebe nuſa podeúžde, ja tebi pomham po ſwojich mozach; woczakuju to tez wot tebe, ſakubje; tał ſchėſczijanej pſchiteji!“

„To tebi ſlubju, ſuſodze!“ wotmolwi ſakub; potom dzeſche ſe iſtwy. Pſchepuſki knjeſ pał ſawola ſwojich ſlužomnikow a wotrocžkow a prajeſche jim: „Mór je tez do naſcheho męſta ſaczahnył; my ſamknjemy naſche khlamy doniz njeje ſo ſaſo wotſalil.“

Potom sažunychu wšchě wofehzy a durje. „Mór je hižo na schewskej hažy; Marcžin a jeho mandželsta, wobaj staj na mór wumrjeloj“, powjedafche Arnoldez nan, hdyž macž, ničžo dobreho ho njenadžiwšchi, na dwór stupi, a hacž runjež běšche hižo někotre dny dolho tule srudnu, nastróžazu powjesež woczafala, wosta tola stejo, kaž by sprostnyla a njemóžesche žaneho žlowežta řečecž, khiba so hišcheže sdychny: „Bóh budž nam a našchemu městu žmilny!“

Wječor donješechu wožmjo nošcherjo přenjej woporaj k wěčnemu měrej na Božu rolu „našcheje lubeje žony“ wonka pšched murjemi. Ženož žmjerntny žwóncžk ho žwonjesche, hdyž nošcherjo i wobemaj fahčezomaj po hažach džěchu. Žana čłowšta dušcha ho něhdže njepofaja, žamo durje běchu ludžo wšchudže sešamkali. Na pohrjebnišchěžu stejeseche duchowny blisko pšchi rowje a wuspěwa i čžicha modlitwu; potom pušchěžichu mowweju dele do rowa. Na druhi džěń žwonjesche ho žwóncžk hižo sažo, tehdom paž žyłu hodžinu dolho. Po dwě žonje, pjecz mužow a jene džěczatko běšche mór došchol. Wšchě čžěla pokhowachu do jeneho rowa. A dale krocžesche jandžel žmjerče. Na wšchěch hažach kolo wokolo torhoschěža ležachu mřějaze a khoru. Lědma běšche nošcherjam móžno wšchittich žemrjetych wuřhowacž. Hižo nješwonjesche ho wjazy k pohrjebam; wšchitzy běchu wješeli hdyž tónle žynk žlyšchecž njetrjebachu; kaš lóhzy móžesche ho štacž, so hižo sa krotke hodžiny strowych a žiwych wołafche.

Arnoldezy njemějachu i nišim wjazy wobkřada. Hacž dotal njeběšche niščo hišcheže na torhoschěžu wumrjel. Běšche něhdny popoždnyju druhého tydženja, hdyž na dobo popoždnyju na torhoschěžu hořk a wołanza našta. Nadny knjes wotewri křěšče wokno, so by na torhoschěžo pohladał. Bóřny běšche sažo i woknom nuts a prajeseche mandželškej a džěczom sa blidom ředžazym: „Wonka je hořk a šběžk; dyrhju dele; moštaněže w domje!“

Arnoldez macž wotradžowafche. Tola na jeje žlowa nje-pořluchawšchi, křiwatafche po šřhodže dele a stejeseche bóřny po tym we wotewrjěnych wrotach. Starý mužik, blědny a křwawy šbity i roštorhanej drařtu šlecži jemu do rukow a prořcheseche: „Žuby radny knježe, pomhaježe mi tola, wumožčeže mje, žym woprawdže bješe wšcheje winy!“

„Šaraježe jeho! do wody i nim!“ taš wołafche rošnjemdrjena čřjóda do hromady, a hižo pšchimachu ho stareho, hdyž Arnoldez knjes jeho do křěže žuny a sa řobu šamknywšchi, ho pšched šběžkařsku čřjódou stupi.

„Ščto chzeče i tymle mužikom? Ščto je wón šawinowal?“ šawoła hněwnje i jařnym, daloko řojumliwym hložom.

„Wón je žid; wodu je nam šajědocžik. Daječe jeho won i wařcheho doma! Mór je nam pšchinjeřk! Daječe jeho won!“ hewrjefafche řnjemdrjeny lud.

„Še-li so je winowaty, njech jeho wyřchnořčž řudži!“ šawoła radny knjes.

„Wohledž ho do wyřchnořče, řami chzeemy jeho řudžicž!“ hewrjefachu druřny.

„Mě! wón je pod mojim řchitom; hładaječe ho wuřudženja a křoštanja!“ hrožesche Arnold.

Tola čřjóda ho njechafche naboječž; toľkachu ho žyłe blisko pšchi nim, a někařki hruby hlož šawoła: „Řodaječe nam jeho, abo my wrota rošrašymy!“

Ščto nětko čžini!

Šorka škoržachu a plafachu jeho ludžo, pšched nim běšche řnjemdrjena čřjóda. Šblědnjěny, ale i řrutym pohladanjom wu-přchestrje wón řwoju ruku a šawoła: „Na jad! Hładaječe ho křoštanja; jenož pšches moje čžělo pšchitup namafče!“

„Bieče jeho, poraječe jeho k šemi!“ to běšche řich wotmořwa a hižo hrožachu jemu i wuřchestrjěnyimi pjařčemi, duž šawoła něčtó i móžnym hložom, jako by řady něhdže řahrimalo: „Řořeněžeče ho! Š pučža tu! Wř hřěřchnizy a řlóstnizy!“

„Řobožny Měkławšch! Měkławšch i hole!“ šawoľachu wřchitzy řplóřšiwje a bojařliwje. Woni džěchu jemu i pučža. Hrožaze pjařčeže ho wotwobrocžichu, a Měkławšch stejeseche pódla radneho knjeja.

Řolóžěny řdychnywšchi džesche tón: „To běšche pomoz w naj-wjěřšej nuřy!“

Tola čřjóda tu hišcheže stejeseche. Šdyž běšche tež hruba wołanza šafala, ho tola wřchón řtrach hišcheže řhubil njeběšche.

(Řokřacžowanje.)

Wřchelafč i bliska a i dalofa.

Ředaktorej je řo wot knjeja řekretara němiřkeho pomozneho řwjafka sa Armeniřku kotremuž je dobrowóľne dary Šserbow sa armeniřke řhroty pšchipořłak, pšched někotrymi dnjemi řčžěhowaza powjesečž dořtala:

„Čžesčžěny knjes bratiřje!“

Wř řmy runje přeni řapiřk wo našchich řhrotach w Urřa dořtali. Ža řym runje na tym powjesečž daricželam řestaječž a řim pšchipořłacž.

Š bratrowřkim postrowom

Wařch

Dr. Jan Lepsius.“

Knjes Dr. Lepsius teho runja w řwojim měřacžniku „Řiřchě-řčžijaniřchi řaiřki kraj“ piřche:

„Wř džěňša řdžělimy, so řu našchi pšchecželjo, knjesaj Ččart a řallšcheer a knježna řatrunty po wjaztydžěniřkim pučžowanju pšches Alexandriju, Alexandrette, Aleppo, Antab řbožownje do Urřa pšchišchli a řo do džěla, wot nař na řo wřateho, řastupili. Duchowny Amiranjanž je řo se řwojej džowfu do Wary wřěčžil, so by tam nowu řhrotownju řřadowal. Nařch pšchecžel David Šmaul řkutkuje bjes armeniřkimi a řhriřkimi čžeknjěnyimi řiřchě-řčžijanami w Řerřiřkej. Wř řmy hacž dotal řastaranje 500 řhrotow na řo wřali. Nařche hłowne řyđla řu Urřa (w Šyriřkej), Řaiřariě (w Řappadoziřkej), Urmia (w Řerřiřkej), Warna (w Řoľ-harřkej.) Řiřchecželam našcheho pomozneho řkutka, kotrež řu nam lětny pšchinosčk wo 100 hřiwnow pšchilubili, — je řich nětko 160 — my bjes krotkim powjesečž wo džěczoch, wot nich řastaranych, damy.“

Duž budža tež lubi Šserbja, kotřiz řu i řiřchěřčžijaniřkej řmilnořčžu řwoje dobrowóľne dary sa wbohe řhroty nawdali, řlyřchecž wo tych řhrotach, kotrež řu i tym hacž dotal sa tele dary řami do řwojeho řastaranja wřali.

Dwoje wulke wohnjowe njeřbože je řo pšched krotkim řtalo. Wutoru tydženja je w dobročželřkim řasarje, kotřiz maja wořebne žony kóžde lěto w Řariřu, so bychu k lěpřchemu řhudnych darjene wězy bjes řobu pšchedawale, wohen wudyril, jako běšche tam runje wulka ličba čłowjekow řhromadžěnych. řwarjenje bu do čžiřta řanicžene a řchtož běšche najžalofniřche: 125 čłowjekow bu morjěnych a 200 wořobow je čžěžko řranjěnych, so kóždy džěń sažo powjesečž dóudže, so řu sažo wopory teho wohnja wumrjele. Wřes tymi, řiz řu wo žiwjenje pšchišchli, je tež wójwodžina i Allençon, řotra awřiřškej křěžorki. — Druhi wulki wohen wudyril tamny tydžeń w Žwikawřkich řafarmach a je žyłe řafarmy řanicžil, so řame hole murje jenož hišcheže steja. Nařtata řchłoda řo na wjele milionow woblicži, ale Řobu mamy řo pšchi wřchěm wulkim njeřbožu džakowacž, so pšchi wohnju niščo wo žiwjenje pšchišchol njeje.

W Řipřku starořławný twar „Řleiřenska twjerdžina“ bóřny wjazy njebudže, pšchetož pšched krotkim řu ju řapocželi torhacž. řak řo jedny pomnik stareho čžaba po druhim řhubi. řale twjerdžina je nam ewangeliřkim wořebje tež teho dla wařna, doľelž wěmy, so je w nej w řwojim čžabu našch drohi řeformator Luther i Ččom diřputirojo řmužicže sa našchu wěru wřstupil.

Šřředu 12. meje je řo Běthlehemřki wřřtaw w Wřařowřzy, w kotřymž řhore a hubjene džěczži i měřtow w lětnym čžabu řřcowotny pšchěbyřk a lubořčžiwje řastaranje dořtanu, řwjatocžnje wotewřil. Woprawdže huujaze je, hdyž do teho wřřtawa pšchidžesch a widžišch, kaš wóčžka tutych džěczatkow řo řwěčža jako wopokořmo, kaš řu řo na tón čžab wjeřłile a kaš derje je řim, hđžež řiřchě-řčžijaniřka lubořčž je přta a hłada. Wóh luby Knjes řchituj tež w tutym lěče tón řkutk řiřchěřčžijaniřkej lubořče.

8. meje dopořdnja stej řo w Řarlinje ewangeliřka a kathiřka wojeřřka žyrtej w pšchitomnořčži křěžora na řwjatocžne wařchnje pořwječžilej.

Ščtó by wěřil, so móže čłowjek taš daloko pšchidž, so i pšchedawanjom řwjateho piřma druhim pjenjěř wujebje? A tola řměje řudniřtowo w Řarlinje i tařkim njedocžinkom a jeho žonu w bliřžichim čžabu řo řabjeracž. Wěřty Herman Řyrielais běšche řebi pšches doľhe pořpřty wulku wuřchitnořčž w tym doľy, so poruno kaš Luther piřafche. řule řwoju wuřchitnořčž wón k jebanju wumuži. Wón řebi we wřchěch měřtach řtare biblije nafupi a přědku někařke pšchipiřmo nuts napřřa, po kotřymž by Luther řam tu bibliju jenemu pšchecželaj pořwječžil a tele biblije jeho žona po wřchěm řwěčče pšchedawafche. řulka ličba wulzy

wuczenych ludzi je jich na to jebanstwo nuts padnylo. Ta žona wjedzesche rjanu baŕniczkŭ pŕichiacz, so kupzy na wernoŕczi nje-dwelowachu a te biblije ja drohe pjenjesy kupowachu. Nadzijomnje žudnistwo tymaj cžlowjekomaj pŕches frute kŕoŕtanje jeju nje-docziniŕtwa k ŕwedomnju powjedze.

Grichifka je wot Turkowŕŕeje do žyła ŕbita a jeje wójŕko nimale roŕehnate; duž wŕŕaŕ njeŕamóže wójnu dale wjeszcz a dyrbi ŕebi na to myŕlicz, so ŕažo mēr doŕtanje. Duž je teŕ wulkomozy proŕyła, so bychy wone jednanje do rukow wŕaŕe a wulkomozy ŕu teŕ k temu ŕwólniwe. Ale ta wēz je jara czeŕka. S Tur-kowŕŕej, kotraž je wulke dobyczje cžiniła, ŕo njebudže taŕ lóhto jednacž dacž a hubjeny boŕ tuteho wŕŕaŕ wocžakaneho kónza, so buchy Grichojo ŕbieži a Turkojo dobyczjerjo, budža wulkomozy nětko haŕle prawje mózje ŕaczuczž. Tola jednanje ja mēr budže loŕkocžima wēz a my chzemy ŕo nadžecz, so hładto a rucze wotehdže. Na druhim boku ŕlyŕchimy, so budža žadanja Turkow khetro wulke a hordostne a taŕ ŕebi Turkojo w Konŕtantinoplu wo ŕwojich žadanjach myŕla, jene nowiny piŕchu: „Hdyž ŕo nam pŕhecžiwu naŕŕej nadžiŕi prawdoŕcž njeŕtanje, budže Turkowŕŕe wójŕko dale ŕwoju pŕŕiŕluŕchnoŕcž cžinič a ŕo njebudže wot žaneho blaka Theŕaliŕŕeje wróczjo ŕczahnyč, doniž wŕŕitke naŕŕe žadanja dopjelnjene njeŕžu. Taŕ rēczi Turka, hdyž ma móz w rukomaj!

Boŕhoŕtana twjerdoŕcž wutrobny.

Bje wŕŕeje ŕtaroŕcže na wyŕŕokim rēblowanym woju ŕedžo bur ŕ mēta dom jedžesche. Žeho pucz jeho pŕches wjeŕ wjedžiŕŕe, w kotrejž piŕchi puczŭ hromadla hrajkaznyh džēczi ŕedžesche. Bur ŕo drje na džēczi dohlada, ale dofelž daloko doŕcž priecz ŕedžachu, wón dale njeŕedžbujo pomalu nimo jedžesche. Na dobo bēŕŕe ŕtyŕŕniwa wolanza ŕ rta džēczi ŕlyŕŕecž a jako tón muž poŕaŕta, so by ja pŕŕicžinje ŕo praŕŕaŕ, ŕo poŕaŕa, so bēŕŕe jene tyh džęczi, mały ŕŕtyriletny hólčez, wot druhich njeowleđžbowany ŕpody woja ŕabēžal a so bēŕŕe jeho ŕadne tolo pŕŕimnywŕŕi pŕches njeho pŕŕejeŕo. Khetŕŕe bur ŕ woja ŕkoczi, to džęczo, kotrejž hiŕŕcže dychaŕŕe, wuczeže a jo ŕtaremu mužej, kiž nimo džēŕŕe, pŕŕepoda; pŕŕetož cži druŕy wo wŕŕy bēchu po ŕdacžu wŕŕitžy wonkach na poli — teŕ taj ŕtarŕej džēŕcža, kŕudaj robocžanaj. „To je wulke njeŕbože“, praji tón ŕtary muž a želniwje na mŕējaze džęczo w ŕwojimaj rukomaj hładaŕŕe, „ŕŕto budžetaj ŕtarŕej prajicž, to je jeju jeničžke.“ „To mje ničjo njeŕtara“, praji bur bje wŕŕejeho ŕobuczucža, „moja wina njeje, njech ludžo ŕwoje džęczi lēpje hładaja.“ S tym na wós ŕalēŕy a dale jedžesche. Prjedy hacž ŕtary muž to džęczo domoj donjeŕy, wone wumrje.

Wulka bēŕŕe ŕrudoba ŕtarŕejeju, jako ŕwojeho lubuŕŕka domach morweho namakaŕŕtaj. Wótŕŕe žalóŕcžo ŕo macž na cžētko ŕlehnŭ a w bolóŕtanyh ŕynkach to džęczo ŕ mjenom wolaaŕŕe, nan paŕ ležeŕŕe na kolenach a wótŕŕe pŕaŕaŕŕe. Ale wonaj dyrbjeŕŕtaj ŕo do czeŕkeho dónita podacz.

Bur bēŕŕe wēŕo bjeŕ winy, wón džē njebēŕŕe njeŕedžbliwje byl a po ŕakonju ŕo jemu ničjo ŕtačž njeŕbožeŕŕe.

Hdyž bēŕŕe prēnja bolóŕcž nimo, ŕebi ŕtarŕej ŕ czeŕkej wutrobu na pohrjeb pomyŕliŕŕtaj. To dyrbjeŕŕe ŕo kaŕŕcžit kupicž a cžētko ŕo do kaŕŕcža ŕwoblecacz a kŕižit dyrbjeŕŕe poŕdžiŕŕo teŕ na rowcžt byčž. Ale ŕ wotkal pjenjesy bracz? Wola njeju rēkaŕŕe: „S ruki do huby“, a nēkaŕŕi kŕoŕŕ na boŕ nje-bēŕŕtaj ŕebi teŕ piŕchi hubjenej mŕdže položicž móhŕoj. Duž džēlacžer k ŕwojeje žonje praji: „Hana, dóniž tam k temu mužej, ŕnano wón, kotrnyž je to wulke njeŕbože na naŕ pŕŕinjeŕŕ, nēŕŕto k pohrjebej da.“

Žona džēŕŕe, wona ŕo paŕ ŕ próŕdnymaj rukomaj wróczjo a powjedaaŕŕe, so je tón bur hroŕny pŕhecžiwu njeje byl, so je jej njeŕorjadneje žony nadawał, kotraž na ŕwoje džęczo njeŕedžbuje a je ju ŕ jejnej próŕtwa wotpoŕaŕał, ŕamo potom hiŕŕcže, jako jeho najŕtarŕŕi ŕyn, kotrnyž mējeŕŕe ŕobuczucže, ja nju proŕŕeŕŕe.

Wot teho cžaŕa bēŕŕe ŕo nēŕŕto lēt minylo a njeŕmilny muž bēŕŕe na to dawno ŕabyl. Duž ŕo nēŕŕto ŕta, ŕŕtož jeho na žalóŕtne waŕŕnje ŕažo na to dopomni. Konjeje, na kotrnymajž jēchajo bēŕŕe jeho ŕyn rano do pola ŕo podał, pŕŕipódnju bjeŕ njeho w džiwym honjenju domoj pŕŕihnaŕŕtaj a jako bur ŕo nēčžeho ŕleho bojo won kŕwataŕŕe, namaka ŕyna je ŕwinjenej ŕŕijju morweho piŕchi puczŭ ležo. Wón bēŕŕe, kaŕ druŕy powjedachu, taŕ njeŕbožownje wot ŕpŕóŕŕeneje konjow dele padnył, so bēŕŕe na

mēŕcže morwy byl. Duž nětko tón twjerdy muž piŕchi cžēle ŕwojeho ŕyna ŕtejeŕŕe, w žalóŕtnej bolóŕcži ruzy lamajo a ŕwoje ŕŕedžiwje wloŕy ŕebi torhajo; ale to ničjo njeŕomhaŕŕe, jeho ŕyn, kotrehož bēŕŕe taŕ horžo lubował, jeho hordocž a ŕbože, jeho podpjera ŕa ŕtare lēta bēŕŕe jemu wŕaty. A kaŕ žentnaŕŕka czeŕkta jemu na dobo na duŕŕu padže, jako ŕebi na ŕwoje tehdomniŕŕe njeprawa pomyŕli; w duŕŕu widžesche tu wbohu macž w jejnej bolóŕcži pŕŕed ŕobu, kotraž jeho wo ŕmilny dar proŕŕeŕŕe, a wón ŕo ŕmilil njebēŕŕe, hacž runje bēŕŕe ŕ winu jejneje ŕrudoby byl. Dwóžy czeŕkto bēŕŕe jemu teho dla jeho ŕrudoba, pŕŕetož hórke kačže jeho njeŕmilnoŕcže dla na jeho wutrobje žerjeŕŕe. —

Žako bēŕŕe ŕwojeho ŕyna ŕ wulkej ŕrudoby wukŕhował, ŕo wón ŕ hromadu pjenjeŕ na pucz naŕtaji k tymaj kŕudymaj cžlo-wjekomaj, kotrejuž bēŕŕe taŕ hłuboko ŕranil. Wulzy ŕo naŕtŕoža, jako jemu prajichy, so ŕtaj taj hižo pŕŕed wjele lētami do Ameriki wucžahnyłoj. ŕrudny a we hłubokej wutrobje wŕŕhón ŕlemjeny ŕo wón domoj wróczjo a wot teho cžaŕa wjažy wjeŕŕely byčž nje-móžeŕŕe. Wón ŕwoje njeŕbože ja kŕoŕtanje ŕwojeje ŕ nahrabnoŕcže wuroŕcženeje twjerdoŕcže wobhladowaaŕŕe a tola njeŕbožeŕŕe na kŕudymaj cžlowjekomaj wjažy wotpoŕucžicž, ŕŕtož bēŕŕe ŕawinował.

ŕŕtož je macž prajila.

Duchowny, kiž bēŕŕe piŕchi wuŕtawje ja ducha kŕorŕy, powjedaaŕŕe: „Žako bēch jemu njeđželu kaŕ pŕŕežjo pŕŕed dołhimi rŕnkami naŕŕich kŕorŕy pŕedował a mje je ŕale ŕtupajo wulka ŕobuželniwocž ŕ tymi njeŕbožownymi napjelni, wo kotrnyhž dyrbjach ŕebi prajicž, so bēŕŕe jich jeno malo mojim ŕłowam roŕumilo, pŕŕimny mje piŕchi durjach jedny muž ŕa ruku a cžiŕŕe praji: „Ža móžu ŕo teŕ modlicž.“ Ža ŕo wŕŕhón džiwach, pŕŕetož teho njeŕbožowneho mējachu ŕa žyle hlupeho. Wón bēŕŕe wŕŕitko ŕabyl, kaŕ rēkaŕŕe, ŕ wotkel bēŕŕe, kaŕ ŕtary bēŕŕe; wo ničim ničjo prajicž njeŕbožeŕŕe. Duž ŕo ja jeho praŕŕach: „Kajtu móžeŕŕ ty modlitwu ŕpēwacz?“ Wón hordy wotmolwi: „ŕŕtož je macž prajila.“ „A ŕŕto dha je tebi macž prajila?“ ŕo dale wopraŕŕach. Duž ŕebi wón ruzy ŕtyŕny a nutrŕe ŕpēwaaŕŕe:

„O Seju, moja pata,
Mi k pŕŕiŕŕwanju data,
ŕhrēj tvoje kurjatkto!“

Wón ŕpēwaaŕŕe tu ŕŕtuczku bjeŕ pŕŕetorŕnjenja hacž do kónza ŕotom jeho wóczto ŕažo bluke bjeŕ ducha hładaaŕŕe a wón bēŕŕe ŕažo tón ŕamy tupy, njeŕbožowny cžlowjek, kaŕŕehož bēch jeho pŕŕežjo ŕnał. Wŕŕitko bēŕŕe wón ŕabyl — žane wopomnječže ŕ jeho žiwjenja jemu wjažy woŕtalo njebēŕŕe, jenož to „ŕŕtož bēŕŕe macž prajila“, ŕŕtož bēŕŕe jeho modlicž nawucžila, druhdy ŕažo w jeho myŕlach wotuczjo. Hdy bychy tola wŕŕitke macžerje wopomniŕe, kajtu móz je tón ŕnjeŕ do jich ŕłowa položil!

Nēŕŕto k roŕpominanju.

My móžemy pŕhecželej poroŕ cžinič a ŕ tym jemu naŕŕe pŕhecželŕtwa wopokaŕacz — ale to dyrbi ŕo lahodnje ŕtačž, hewał teho pŕhecžela ŕa naŕŕu próžu ŕhubimy.

* * *

ŕtara wudowa w Afrizy praji: „Dženŕa rano ŕtej mojej noŕy ke mni prajilej: „Njenđž ke mŕŕi, ty ŕy ŕłaba, ty mohla na puczŭ ležo woŕtačž.“ Duž ja wotmolwich: „Ža chzu na ŕnjeŕowu pŕŕiŕaŕnju poŕŕuchacz a niž na waju. Tón ŕnjeŕ džē praji: Dži, ja chzu waju poŕŕylnicž! Wój noŕy, kotrejž ŕtej mje w mojej mlodoŕcži wŕŕednje na puczē hŕēcha njeŕŕej, njeđyrbitej dale ŕwoju wolu mēčž!“

Duž džēch kēŕŕŕi, natwarich ŕo na Božim ŕłowje a ŕo ŕ Božeje pomožu ŕbožownje domoj wróczich.

* * *

Muž Boži je ŕmužity muž.

Daliŕŕe dobrowólne darŭ ja wbohe armeniŕŕe ŕyrotŭ:

ŕ Bukecžanŕŕeje woŕady

2 hr. — np.

W mjenje wbohich ŕyrotow wutrobny džak praji

ŕ. Gólcž, ŕarač.